

Σπιτόφιδο: ένα “κατοικίδιο” φίδι με ευεργετική δράση για τον άνθρωπο

/ [Επιστήμες, Τέχνες & Πολιτισμός](#)

Καθώς το καλοκαίρι πλησιάζει και η **θερμοκρασία αρχίζει να ανεβαίνει** κάνουν την εμφάνισή τους, δειλά στην αρχή και εντονότερα στη συνέχεια, οι αντιπρόσωποι της ομοταξίας των **ερπετών**.

Η πλειονότητα του κόσμου **δεν ανυπομονεί για τη στιγμή που θα συναντήσει ένα φίδι**, όμως και τα φίδια αποτελούν μέρος της πολύτιμης βιοποικιλότητας της Ελλάδας και προφανώς και της προστατευόμενης περιοχής του όρους Πάρνωνα και υγροτόπου Μουστου.

Δεδομένης της αντιπάθειας του κοινού προς τα φίδια, προκαλεί εντύπωση η κοινή ονομασία αλλά και το λατινικό δεύτερο συνθετικό του επιστημονικού ονόματος (*Zamenis situlus*, *situs*=ο σχετικός με την οικοδόμηση) που υποδηλώνει ένα **οικόσιτο ή «κατοικίδιο» φίδι**, πράγμα αδιανόητο για τους περισσότερους.

Το γεγονός ότι το **σπιτόφιδο** αποτελεί έναν εξολοθρευτή μικροθηλαστικών (ποντίκια, αρουραίοι, κ.ά.) που συχνά δραστηριοποιείται σε χωριά αλλά και μέσα σε σπίτια το έκανε αρκετά **«δημοφιλές» σε πολλές αγροτικές περιοχές** όπου απάλλαζε τους αγρότες και την παραγωγή τους από τη μάστιγα των τρωκτικών (μέχρι σημείου να θεωρείται ότι φέρνει και καλή τύχη στο σπίτι!), δίνοντάς του τόσο το κοινό όσο και το επιστημονικό όνομα.

Επιστημονικές μελέτες έχουν αποδείξει ότι κατά την ίδρυση των ελληνικών αποικιών στη Μεγάλη Ελλάδα, τη Σικελία και τη Μαύρη Θάλασσα **οι άποικοι το μετέφεραν μαζί τους** αποτελώντας ένα ικανό αντίμετρο κατά των τρωκτικών στις νέες αποικίες.

Το σπιτόφιδο ανήκει στην οικογένεια *Colubridae* που περιλαμβάνει τα κοινά φίδια (εκτός από τις οχίες, το τυφλόφιδο και το ερημόφιδο), δηλαδή τα τυπικά φίδια με το μακρύ και λεπτό σώμα. Εξαπλώνεται στη **νοτιοανατολική Ευρώπη** και σε όλη σχεδόν την Ελλάδα και απαντάται σε περιοχές με μακκία και φρύγανα, δάση φυλλοβόλων, υγρά λιβάδια, καλλιέργειες και φυσικά χωριά, οικισμούς και σπίτια.

Είναι ένα **μεσαίου μεγέθους φίδι** με μήκος σώματος να φτάνει και ορισμένες φορές να ξεπερνά τα 115 εκατοστά. Αναμφισβήτητα πρόκειται για το ωραιότερο φίδι της Ελλάδας, με κύριο χρώμα σώματος κιτρινωπό/γκρι/καστανό με μεγάλες κόκκινες/κοκκινοκάστανες/πορτοκαλί κηλίδες στη ράχη και μικρότερες στα πλευρά, όλες περιβαλλόμενες από μαύρο περίγραμμα.

Σε σπάνιες περιπτώσεις συναντώνται άτομα όπου οι ραχιαίες κηλίδες λείπουν και υπάρχουν δύο παράλληλες ταινίες ίδιου χρώματος. Το ιδιαίτερο χρωματικό πρότυπο του δίνει το κοινό αγγλικό όνομα «**φίδι-λεοπάρδαλη**» (leopard snake).

Το σπιτόφιδο **δραστηριοποιείται την ημέρα** αλλά κατά τους ζεστούς μήνες είναι ενεργό μέχρι το αργά το δειλινό ενώ μπορεί να βρεθεί να θερμορυθμίζει ακόμα και τη νύχτα. Είναι κυρίως **εδαφόβιο φίδι** αλλά έχει και αναρριχητικές ικανότητες. Η διατροφή του βασίζεται στα τρωκτικά, όμως καταναλώνονται και πουλιά και σαύρες, ενώ τα νεαρά άτομα τρώνε και μεγαλόσωμα έντομα. **Δεν έχει δηλητήριο και σκοτώνει την τροφή του με περίσφιξη, ενώ είναι εντελώς ακίνδυνο για τον άνθρωπο.**

Η **προστασία** του σπιτόφιδου σε εθνικό όσο και σε κοινοτικό και ευρωπαϊκό επίπεδο είναι «επαρκής» καθώς περιλαμβάνεται στους καταλόγους συμβάσεων και νόμων, με την Ευρωπαϊκή Ένωση να το κατατάσσει στα «**Είδη Προτεραιότητας**». Οι άμεσες απειλές στο σπιτόφιδο – όπως και σε κάθε είδος φιδιού και γενικότερα ερπετού – είναι πολύ έντονες καθώς συνήθως καταδιώκονται και θανατώνονται αδιακρίτως της πιθανής επικινδυνότητάς τους, ενώ μεγάλες είναι και οι απώλειες στο οδικό δίκτυο. Οι έμμεσες πιέσεις σχετίζονται με τη **συρρίκνωση, υποβάθμιση και κατακερματισμό των οικοτόπων που διαβιεί** και τη συνεχή απώλεια της φυσικότητας του περιβάλλοντος, ενώ εκτός του άμεσου διωγμού που υφίστανται τα φίδια απειλούνται με εξαφάνιση σε ορισμένες περιοχές και από την αλόγιστη χρήση ποντικοφαρμάκων που τελικά καταναλώνουν εμμέσως.

Η αύξηση της **τουριστικής κίνησης** αλλά και της επαφής των κατοίκων της προστατευόμενης περιοχής του όρους Πάρνωννα και υγροτόπου Μουστου με τη φύση θα φέρει αρκετά συχνά τον άνθρωπο σε επαφή με τα φίδια και πιο συγκεκριμένα και με το σπιτόφιδο. Αν κρατήσουμε την ψυχραιμία μας και αναλογιστούμε ότι οι σοφοί προγονοί μας το χρησιμοποίησαν σαν μέθοδο φυσικής **καταπολέμησης των τρωκτικών** ακόμα και μέσα στα σπίτια τους, θα δώσουμε μια ευκαιρία στο πανέμορφο αυτό ζώο να ζήσει και να κάνει αυτό που ξέρει καλύτερα: ζώντας και χωρίς να το γνωρίζει να μας απαλλάσσει από τη μάστιγα των ποντικών.

Πηγές: fdparnonas.gr- econews.gr